

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen uudistaminen

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 20.2.2026

Nykytilan haasteet

- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutusmyönteisyys on vahvuus alan kehittämiseksi. Koulutuskysyntä kohdistuu kuitenkin päällekkäisten eli saman alan ja saman tason tutkintojen suorittamiseen. Osittain tämä johtuu siitä, ettei säänneltyihin tehtäviin ole muita koulutuspolkuja, kuin uuden tutkinnon suorittaminen. Erityisesti ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen suorittaneissa on paljon sellaisia, joilla on aiemmin suoritettu sairaanhoitajakoulutus.
- Vuonna 2024: 5,8 % (984 henkilöä) terveys- ja hyvinvointialojen paikan vastaanottaneista oli jo suorittanut aiemman AMK-tutkinnon.
- Vuosina 2015–2023 eniten aiempia korkeakoulututkintoja oli opintonsa aloittavilla:
 - Terveydenhoitaja (AMK): 20,4 %
 - Kätilö (AMK): 16,4 %
 - Ensihoitaja (AMK): 16,3 %
 - Kuntoutuksen ohjaaja (AMK): 12,3 %
- Tutkintojen kasautuminen vie paikkoja nuorilta ilman korkeakoulututkintoa ja vähentää alan uusien osaajien määrää, mikä vaikeuttaa rekrytointia, kun koulutus kasaantuu jo työssä oleville.

Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen suorittaminen nykytila

- Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutus järjestetään sairaanhoitajakoulutuksen kanssa integroituneissa koulutusohjelmissa (nk. kaksoistutkinto). Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutuksessa opiskelija suorittaa yhden koulutusohjelman, mutta hänelle myönnetään kaksi ammattikorkeakoulututkintoa, joissa on eri tutkintonimikkeet. Koulutusohjelma sisältää molempien ammattien vaatimukset.
 - Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, sairaanhoitaja (AMK) ja
 - Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, ensihoitaja, terveydenhoitaja tai kätilö (AMK)
- Keskeiset piirteet:
 - Yleissairaanhoidon koulutus (180 op, 3 vuotta) sisältyy ohjelmaan.
 - Kaksoistutkinnoista ei ole säädetty laissa, vaan ne perustuvat ammattikorkeakoulujen käytäntöihin.
 - Koulutus kestää 4–4,5 vuotta riippuen nimikkeestä:
 - Ensihoitaja: 240 op / 4 vuotta
 - Terveydenhoitaja: 240 op / 4 vuotta
 - Kätilö: 270 op / 4,5 vuotta
- Uuden pätevyyden saaminen edellyttää uuden AMK-tutkinnon suorittamista, koska vaihtoehtoisia etenemispolkuja ei ole → tästä syystä päällekkäiset tutkinnot ovat yleisiä.

Esityksen tavoitteet

- Koulutustason nosto, korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuus mahdollisimman lähelle 50 % vuoteen 2030 mennessä. Ehkäistä koulutuksen kasautumista ja selkeyttää ja sujuvoittaa jo tutkinnon suorittaneiden koulutuspolkuja.
- Mahdollistaa opiskelupaikka mahdollisimman monelle sellaiselle, jolla ei vielä ole tutkintoa tai opiskeluoikeutta.
- Nuoret voisivat hakeutua edelleen suoraan opiskelemaan ensihoitajaksi, terveydenhoitajaksi ja kätilöksi, mutta sairaanhoitajakoulutuksen jo suorittanut pystyisi jatkossa päivittämään osaamistaan ja hankkimaan uusia pätevyysksiä nykyistä ketterämmin ja nopeammin.
- Selkeytetään ammatillista opettajankoulutusta koskevaa sääntelyä ja tehdä näkyväksi eri opintojen tuottamaa osaamista, jotta opintojen sisällyttäminen viitekehykseen olisi jatkossa mahdollista.

Esityksen keskeinen sisältö (1/3)

- Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen suorittaminen edellyttäisi jatkossakin sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon suorittamista. Opiskelija suorittaisi yhden sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon ja sen lisäksi säännellyn koulutuksen. Opiskelijalle myönnetään sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, jossa on kaksi tutkintonimikettä.
 - Sairaanhoitaja (AMK) ja
 - Ensihoitaja, terveydenhoitaja tai kätilö (AMK)
- Nuorten/ei sairaanhoitajien koulutuspolku ensihoitajaksi tai terveydenhoitajaksi säilyy ennallaan → Opiskelija suorittaa 4-vuotisen koulutusohjelman, joka antaa osaamisen sekä sairaanhoitajaksi että ensihoitajaksi tai terveydenhoitajaksi.
- Sairaanhoitajakoulutuksen jo suorittaneiden koulutuspolku ensihoitajaksi tai terveydenhoitajaksi muuttuu: Opiskelija suorittaa terveydenhoitajaksi 1-vuotisen koulutuksen (60 op) ja ensihoitajaksi 1,5-vuotisen koulutuksen (90 op).
- Kätilökoulutus (3000 tuntia/18 kk) suoritettaisiin aina sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen.
- Koulutuspolut pysyisivät joko samoina tai nopeutuisivat. Ainoastaan kätilökoulutuksen polku pidentyisi 4,5 vuodesta 5 vuoteen EU:n ammattipätevyysdirektiivistä johtuen.
- **Koulutusrakenteen joustavoittamiseksi ammattikorkeakoululakiin lisättäisiin erilliset säännökset ensihoitajakoulutuksesta, terveydenhoitajakoulutuksesta ja kätilökoulutuksesta.** (modulaarisuus)

Esityksen keskeinen sisältö (2/3)

- Ammattikorkeakoulujen velvollisuudet ja opiskelijan asema olisivat samat kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa.
- Koulutuksen tuottavat saman ammattipätevyyden (laillistus) ja ensihoitoasetuksen mukaisen kelpoisuuden kuin nykyisinkin.
- Koulutus olisi maksutonta (pl. vieraskielinen) ja ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen piirissä
- **Opintotukilakia- ja asetusta muutettaisiin tarpeellisin osin**, jotta koulutukset oikeuttaisivat opintotukeen ja tietyin ehdoin opintolainahyvitykseen myös jatkossa. Nykytila pysyisi opiskelijan näkökulmasta pääosin ennallaan.
- Ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutukseen voisivat hakea myös opistoasteen sairaanhoitajakoulutuksen tai ulkomaisen sairaanhoitajatutkinnon suorittaneet, joilla on Valviran laillistus. He saisivat todistuksen suoritetusta koulutuksesta, minkä perusteella he voivat hakea ammattiharjoittamisoikeutta. Ammattikorkeakoulututkintoa ei myönnetä.
- Koulutusten osaamistavoitteista säädettäisiin erikseen, eikä niitä pidettäisi täydennys- tai erikoistumiskoulutuksina.
- Mallissa on yhtäläisyyttä erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin ja erikoiseläinlääkärikoulutuksen sekä opettajankoulutuksen kanssa. Näitä koulutuksia ei järjestetä tutkintoon johtavana koulutuksena, vaan niiden suorittaminen perustuu erillisiin säädöksiin. Em. koulutukset suoritetaan tutkinnon jälkeen. Yliopistoissa opettajankoulutuksen voi sisällyttää osaksi korkeakoulututkintoa.

Esityksen keskeinen sisältö (3/3)

- Ammattikorkeakoululakia muutettaisiin joiltain ammatillista opettajankoulutusta koskevilta osilta.
- Muutoksilla täsmennettäisiin joitakin säännöksiä siten, että niihin sisällytettäisiin myös ammatillista opettajankoulutusta koskevat säännökset.
- Lisäksi lakiin lisättäisiin ammatillista opettajankoulutusta koskeva asetuksenantovaltuus. Muutoksilla ei ole tarkoitus merkittävästi muuttaa nykytilaa.

Ensihoitajien ja terveydenhoitajien koulutuspolut

*Ei aiempaa
sairaanhoitajakoulutusta*

Nykytila

Kaksi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu tutkintoa sairaanhoitaja (AMK) ja ensihoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK)

240 op, 4 vuotta

Uusi malli

Yksi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto ja 2 tutkintonimikettä sairaanhoitaja (AMK) ja ensihoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK)

240 op, 4 vuotta

*Aiemmin suoritettu
sairaanhoitajakoulutus*

Nykytila

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, sairaanhoitaja (AMK) 210 op
3,5 v

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään tutkintonimike ensihoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK) 240 op, 4 v.

Uusi malli

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, sairaanhoitaja (AMK) 210 op
3,5 v

Ensihoitajakoulutus 90 op 1,5 v
tai terveydenhoitajakoulutus 60 op 1 v

Kätilökoulutuksen erityispiirteet

Direktiivin edellytykset kätilökoulutukselle

Koulutuspolkujen sujuvoittamisen lisäksi uudistuksessa on huomioitava ammattipätevyysdirektiivin edellytysten toteutuminen.

Yksinkertaistettuna direktiivi mahdollistaa kolme vaihtoehtoista toteutusmallia:

- 1) täysipäiväinen kätilön koulutus, vähintään 3 vuotta (väh. 4600 h)
 - 2) todistus sairaanhoitajakoulutuksen suorittamisesta, **jonka jälkeen** suoritetaan täysipäiväinen kätilön koulutusohjelma 2 vuotta (väh. 3600 h) tai
 - 3) todistus sairaanhoitajakoulutuksen suorittamisesta, **jonka jälkeen** suoritetaan täysipäiväinen kätilön koulutusohjelma 18 kk (väh. 3000 h), minkä jälkeen 1 vuoden ammattiin liittyvien tehtävien harjoittaminen (+ toimivaltaisen viranomaisen siitä antama todistus)
- Ensimmäistä mallia ei ole pidetty mahdollisena Suomen palvelujärjestelmässä. Kolmas malli mahdollistaa sujuvimman koulutuspolun.

Kätilökoulutuksen erityispiirteitä

- Kätilökoulutusta annettaisiin vain sairaanhoitajakoulutuksen suorittaneille (ammattipätevyysdirektiivin vaatimus). Koulutuspolku sujuvoituisi, mutta kesto laajenisi kaikkien osalta 4,5 vuodesta 5 vuoteen.
- Ammattikorkeakoulut voivat avata hakukohteita, joissa opiskelija valitaan ehdollisesti kätilökoulutukseen samalla, kun hän saa tutkinnonsuoritusoikeuden sairaanhoitajakoulutukseen. Näin vähennetään valintoihin liittyvää epävarmuutta. Nuori saa selkeän koulutuspolun ja varmuuden pääsystä kätilökoulutukseen - ehtona vain sairaanhoitajakoulutuksen suorittaminen ensin.
- Jos opiskelija suuntautuu sairaanhoitajakoulutuksen valinnaisissa opinnoissa kätilöopintoihin, hyväksiluvut lyhentävät koulutuspolkua.
- Esityksen mukaan kätilökoulutuksen laajuutta ei lainsäädännössä ole määritelty opintopisteinä, vaan ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti tunteina ja kuukausina. (3000 tuntia ja 18 kuukautta)
- Suomessa käytetyn laskentatavan mukaan 3000 tuntia opintopisteinä olisi 111 op, mikä ei vastaa mitään muutoin käytössä olevaa koulutuksen laajuutta eikä mahdollistaisi koulutuksen suorittamista 1,5 vuodessa.
- Ammattikorkeakoulut voivat mitoittaa koulutuksen opintorekistereissään kuitenkin opintopisteinä.

Kätilöiden liikkuvuus

- Koulutus täyttäisi EU:n ammattipätevyysdirektiivin edellytykset.
- Mikäli kätilökoulutuksen suorittanut haluaisi harjoittaa ammattia Euroopan unionin toisessa jäsenvaltiossa eli liikkua automaattisen tunnustamisen piirissä, hänen tulisi harjoittaa kätilön ammattia kaikilla sen osa-alueilla yhden vuoden ajan.
- Valvira todistaisi kätilöiden vuoden työkokemuksen hyödyntämällä jo nykyisin käytössä olevaa Certificate of Current Professional Status (CCPS) todistusta. Työkokemuksen täyttyessä todistuksessa vahvistettaisiin EU- tai ETA-alueelle hakeutuvan ammatinharjoittamisoikeuteen liittyvät tiedot, koulutuksen direktiivivastaavuus ja muiden automaattisen tunnustamisjärjestelmän edellytysten täyttyminen.
- Muussa tapauksessa kätilön ammattipätevyys tunnustettaisiin yleisen tunnustamisjärjestelmän perusteella.

Esimerkki koulutuspoluista: kätilöt

*Ei aiempaa
sairaanhoitajakoulutusta*

Nykytila

Kaksi sosiaali- ja
terveysalan
ammattikorkeakoulu
tutkintoa
sairaanhoitaja
(AMK) ja ensihoitaja
(AMK) ja kätilö
(AMK)

270 op, 4,5 vuotta

Uusi malli

Sosiaali- ja
terveysalan
ammattikorkeakoulu-
tutkinto,
sairaanhoitaja (AMK)
210 op, 3,5 vuotta

Kätilökoulutus 3000
tuntia, 1,5 vuotta

Ehdollinen valinta
kätilökoulutukseen
samaa aikaan kun
valitaan
sairaanhoitajakoul-
utukseen

Kätilön tehtäviin
suuntaavia opintoja
max 30 op,
hyväksiluku
kätilökoulutukseen

*Aiemmin suoritettu
sairaanhoitajakoulutus*

Nykytila

Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulu-
tutkinto, sairaanhoitaja
(AMK) 210 op 3,5 v

Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkint
o, kätilö (AMK) 270 op, 4,5
vuotta

Uusi malli

Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto,
sairaanhoitaja (AMK) 210 op
3,5 v

Kätilökoulutus 3000 tuntia,
1,5 vuotta

Ammatillinen opettajakoulutus

Ammattikorkeakoululaki

- ammatillinen opettajankoulutus

- Ammattikorkeakoululakiin lisättäisiin ammatillisen opettajankoulutuksen asetuksenantovaltuus, jotta ammatilliseen opettajankoulutukseen kuuluvista opinnoista, opintojen rakenteesta ja osaamistavoitteista voidaan säätää asetuksella tarkemmin
- Jatkossa **ammatillinen opettajankoulutus** olisi lainsäädännössä yläkäsite, ja siihen kuuluisivat:
 - opettajan pedagogiset opinnot
 - erityisopettajan opinnot
 - opinto-ohjaajan opinnot
- Ammatillisen opettajankoulutuksen opintojen **rakenteesta** ja **osaamistavoitteista** säädettäisiin kunkin edellä mainitun opintokokonaisuuden osalta erikseen.
- Tarkennuksia ammatillisen opettajankoulutuksen osalta myös muihin lain säännöksiin, osin vastaavasti kuin ensihoitaja, terveydenhoitaja ja kättilökoulutusten osalta.
- Muutoksilla ei ole tarkoitus merkittävästi muuttaa nykytilaa, vaan tavoitteena on tehdä näkyväksi eri opintojen tuottamaa osaamista sekä säätää kyseisien opintojen osaamistavoitteista, jotta ammattikorkeakouluissa suoritettavien opettajankoulutuksen opintojen sisällyttäminen [Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen](#) olisi jatkossa mahdollista.